

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2016

Česká asociace pro africká studia, z. s.

Rokitanského 62, Hradec Králové 500 03, IČO 02504138,

www.africkastudia.cz, info@africkastudia.cz

Poslání a cíle

Česká asociace pro africká studia (ČAAS) je sdružením profesionálních akademických pracovníků v oblasti afrických studií, studentů a absolventů magisterského studia tohoto oboru a jeho příznivců z oborů souvisejících. ČAAS je součástí akademické obce České republiky a od roku 2015 přidruženým členem AEGIS.

- Založení asociace bylo vyvrcholením několikaletých snah o jednotnou podporu rozvoje afrických studií ve vědeckém výzkumu a vzdělávání. Záměrem bylo vybudovat sjednocující platformu pro doposud značně roztříštěné iniciativy akademiků a studentů z různých vědeckých institucí v oblasti české afrikanistiky. ČAAS tak vznikla ve snaze poskytnout jim institucionální zázemí, s cílem podpořit vzájemnou výměnu idejí a praxí v oblasti afrických studií.

Mezi dlouhodobé cíle ČAAS patří podpora rozvoje afrických studií ve vědeckém výzkumu a vzdělávání, posilování vazeb mezi afrikanisty a odborníky příbuzných oborů, a to jak v národním, tak v mezinárodním měřítku.

- Česká asociace pro africká studia reprezentuje českou afrikanistiku vůči vládním, veřejnoprávním a nevládním organizacím, udržuje kontakty a navazuje spolupráci s obdobnými oborovými organizacemi. Neméně významným cílem asociace je popularizovat výsledky afrických studií mezi širší veřejností a přispívat tak k nezkráslému obrazu současné Afriky.
- Ambicí naší asociace je reprezentovat africká studia navenek, v okolním světě. Tohoto cíle bylo dosaženo v červenci roku 2015, kdy se ČAAS stala přidruženým členem organizace AEGIS – Síť výzkumných afrických center v Evropě. Jde o velmi prestižní členství, což dokládá fakt, že ČAAS je jedinou funkční institucí působící v zemích střední a východní Evropy, která je součástí AEGIS.

Členové a předsednictvo

K poslednímu dni roku 2016 měla Česká asociace pro africká studia 31 členů, z toho 8 čestných, kteří se zasloužili o rozvoj české afrikanistiky a její propagaci v Africe a jinde ve světě. Počet členů k dnešnímu dni je 34, z toho 8 čestných.

ČAAS byla ustavena 24. října 2013 v Plzni na společném zasedání českých afrikanistů několika generací. Oficiálně byla asociace registrována u Ministerstva vnitra ČR k 31. 12. 2013. Do čela asociace byla zvolena doc. PaedDr. Hana Horáková, Ph.D. Místopředsedy ČAAS se stali prof. PhDr. Josef Kandert, CSc. a doc. PhDr. Vlastimil Fiala, CSc. Předsednictvo asociace tehdy doplnili Mgr. Kateřina Mildnerová, Ph.D., PhDr. Kateřina Werkman, M.Res., Ph.D., PhDr. Linda Piknerová, Ph.D. a Mgr. Tomáš Machalík, Ph.D., který byl tajemníkem asociace.

Předsednictvo asociace se v roce 2016 sešlo čtyřikrát na pravidelných zasedáních v Praze.

Koncem roku 2016 proběhly nové volby do předsednictva per rollam. Předsedkyní ČAAS se stala opětovně Hana Horáková. Své posty obhájili i oba místopředsedové, Josef Kandert a Vlastimil Fiala. Podobně v předsednictvu pokračují i K. Mildnerová, K. Werkman a L. Piknerová. Místo Tomáše Machalíka, který se rozhodl již nekandidovat, byl zvolen Vít Zdrálek, který se stal novým tajemníkem asociace.

Valné shromáždění 2016

Valné shromáždění (VS), svolané na závěr mezinárodní afrikanistické konference v Hradci Králové dne 11. 11. 2016, z různých důvodů neproběhlo. Opakované výhrady a stížnosti některých členů, zpochybňující legitimitu nového předsednictva zvoleného per rollam, stály za rozhodnutím předsednictva vyzvat členy ČAAS k vyjádření názoru na poslední volby, resp. dotázat se všech členů asociace na regulérnost voleb do předsednictva per rollam a jejich případné opakování.

Dle Stanov ČAAS (kap. VI, část 1, odstavec c) lze mimořádné VS svolat pouze na žádost nejméně třiceti procent členů asociace. Výsledky ankety však k takovému kroku předsednictvo neoprávnily. S návrhem mimořádného VS s cílem opakovat volby do předsednictva totiž souhlasili pouze tři členové. Jeden člen navrhoval svolat mimořádné VS bez nutnosti opakovat volby.

Významné aktivity ČAAS za rok 2016

Odborný časopis

Asociace pokračovala v podpoře vydávání odborného periodika *Modern Africa: Politics, History and Society*, vydávaného Katedrou politologie Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové. V uplynulém roce vyšla dvě čísla – první, připomínající 80. narozeniny významného českého afrikanisty a diplomata Vladimíra Klímy, a druhé, dedikované památce Patrika Harriese, které obsahovalo studii jednoho z našich členů, Viléma Řeháka. V obou číslech se objevily recenze na díla našich členů, konkrétně dvou publikací o politickém stranictví v západní Africe od místopředsedy asociace Vlastimila Fialy a dále recenze na práci *Voices of Africa's Pasts*, kterou koeditovala Viera Pawliková-Vilhanová.

Publikace

Neméně významnou aktivitou asociace je organizace mezinárodní afrikanistické konference Viva Africa (VA), kterou pořádáme v partnerství s Metropolitní univerzitou Praha a Univerzitou Hradec Králové. V roce 2016 sice konference neproběhla, protože je pořádána jednou za dva roky, avšak minulý rok zaznamenal dozvuky 9. ročníku VA, která proběhla na Metropolitní univerzitě Praha v říjnu 2015, v podobě vydání kolektivní monografie *Knowledge Production in and on Africa*, editovanou Hanou Horákovou a Kateřinou Werkman, kterou vydalo v roce 2016 prestižní berlínské nakladatelství LIT Verlag. Do knihy přispělo několik našich členů, jmenovitě (kromě obou zmíněných editorek) Stephanie Rudwick, Kateřina Mildnerová a Viera Pawliková-Vilhanová.

Konference

V loňském roce byla tato kniha slavnostně pokřtěna při příležitosti konání konference Česká a slovenská afrikanistika: kritické ohlédnutí, kterou pořádala Katedra politologie Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové a Ústav orientalistiky Slovenskej akadémie vied v Bratislavě. Konference se konala 11. listopadu 2016 u příležitosti 50. výročí vydání *Dějin Afriky* (Ivan Hrbek a kol.). Své příspěvky na ní přednesli významní čeští a slovenští afrikanisté, z nichž mnozí jsou členy naší asociace – jmenovitě Magdalena Hauner, Otakar Hulec, Luboš Kropáček, Josef Kandert, Vlastimil Fiala, Petr Skalník, Viera Pawliková – Vilhanová, Vladimír Klíma, Dobrota Pucherová, Linda Piknerová a Jan Prouza.

Výběr z odborné činnosti členů předsednictva za rok 2016

Vlastimil Fiala vedl oborovou radu pro doktorská Africká studia na FF UHK. V rámci svého dvouletého projektu na výzkum africké stranické legislativy vydal v loňském roce dvě publikace – *Zambie: politické strany ve volebním procesu* a *Politické stranictví v západní Africe*.

Hana Horáková a Kateřina Werkman koeditovaly již zmíněnou kolektivní monografii *Knowledge Production in and on Africa*. Obě do ní rovněž přispěli několika kapitolami. 26. února přednesla Hana Horáková na setkání diplomatů, veřejných osobností a odborníků-afrikanistů (Across Africa in a Month), organizovaném společností Humanitas Afrika, příspěvek *The relevance and impact of Nelson Mandela in a UN Decade for African Descent*.

Josef Kandert se 9. srpna podílel na debatě o situaci LGBT v Africe v rámci Prague Pride.

Kateřina Mildnerová publikovala v časopise *Religio* studii o moderních formách čarodějnictví v Zambii a ve výše zmiňované monografii *Knowledge production in and on Africa* kapitolu o evropském chápání vodun v Dahome. Zúčastnila se rovněž besedy na filmovém festivalu Antropofest a popularizovala výsledky svých výzkumů v Českém rozhlase Olomouc a na Letní filmové škole v Uherském Hradišti. V prosinci 2016 získala grant z Fondu pro podporu vědecké činnosti na FF UP na výzkumný projekt *Namibijští Češi – historie, etnokulturní identita a pojetí domova*.

Linda Piknerová se v loňském roce zařadila mezi publikačně nejaktivnější členy asociace. Její texty orientované zejména na roli Afriky v mezinárodních vztazích vyšly v odborných časopisech *Obrana a strategie*, *Medzinárodné vzťahy* a *Mezinárodní vztahy*. Českou afrikanistiku reprezentovala Piknerová jednak v keňském Nairobi, jednak jako hostující lektorka na univerzitě v Botswaně.

Vítu Zdráčkovi udělil v lednu 2016 rektor UK Bolzanovu cenu za nejlepší disertaci v kategorii společenskovedních a teologických oborů. O tomto úspěchu informovala asociace na svých webových stránkách. Zdráček také reprezentoval českou afrikanistiku na konferencích v JAR a ve Velké Británii. Zúčastnil se rovněž besed na filmových festivalech Antropofest a Jeden svět.

Naši členové Vladimír Klíma, Jan Prouza, Stephanie Rudwick a Petr Skalník se 2. a 3. května 2016 aktivně zúčastnili konference *Africa of the Past, Africa of the Future: The Dynamics of Global Conflicts, Peace and Development*, kterou spolupořádalo Centrum globálních studií,

Ústav filozofie AV a SOAS. Organizátory akce byly afrikanisté Alena Rettová a Albert Kasanda.

Naše Asociace je v kontaktu s nejrůznějšími neziskovými organizacemi, které se věnují propagaci Afriky. V dubnu na akci pořádané Africkým informačním portálem a Rozvojovkou v rámci projektu Každý první čtvrtek v měsíci s Afrikou vystoupili jako hosté v debatě na téma Česko a Afrika – od Emila Holuba po krizi současné afrikanistiky naši členové Luboš Kropáček a Jan Prouza.

Dlouhodobá spolupráce se sdružením Humanitas Afrika vydala své plody i v loňském roce. V rámci pravidelných diskusních večerů "Přes Afriku", mapující současné události afrického kontinentu, vystoupil na večeru dne 17. září, věnovaném životu a odkazu hudebníka Pepa Wemby, Vít Zdrálek.

V září 2016 přednesla předsedkyně žádost o členství ČAAS na plenárním zasedání Rady vědeckých společností AV. V tajném hlasování jsme však nezískali potřebný počet hlasů. Zásadní příčinou byla údajně málo početná členská základna naší asociace. Pokud se podaří počet členů výrazně navýšit, chceme se ucházet o členství v RVS AV v příštím roce.

Průběžné aktivity v roce 2017

- Mezinárodní afrikanistická konference Viva Africa – 10.-11. listopadu 2017, FF UHK, Hradec Králové.
- Aktivní účast členů ČAAS (jednak vedení panelů, jednak vystoupení v panelech) na prestižním evropském kongresu afrikanistů ECAS 2017 (7th European Conference on African Studies) v Basileji. V panelu *Contemporary Politics of Informality: encounters between the „formal“ and „informal“ African city*, vedeném Hanou Horákovou a Stephanie Rudwick, vystoupili mimo jiné Kateřina Mildnerová a Vít Zdrálek. Petr Skalník vedl spolu s Georgem Klutem panel *Traditional Chiefs and Democratic Political Culture for Africa*.
- Moderování diskuse (Hana Horáková) na téma Havel, Mandela a lidská práva v Knihovně Václava Havla v Praze, 24. května 2017.
- Vystoupení Hany Horákové na Nelson Mandela Day v Africkém informačním centru – 21. července 2017, Praha.
- Organizace mezinárodního semináře o magii a čarodějnictví z antropologické perspektivy na FF UP Olomouc (Kateřina Mildnerová).
- Účast Hany Horákové v diskusi u kulatého stolu na Ministerstvu zahraničních věcí na téma Summit EU – AU, 20. září 2017.
- Mediální prezentace afrikanistických témat v ČT 24 (Hana Horáková), ČR Plus (Linda Piknerová, Hana Horáková).

...

Výhled do budoucna

Dne 28. 6. byl na plenárním zasedání AEGIS v Basileji schválen v tajném hlasování návrh asociace, přednesený předsedkyní asociace Hanou Horákovou, na organizaci ECAS konference v roce 2023 v PRAZE.

Hana Horáková
Předsedkyně ČAAS